

6) וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם
א) (ב"ב) וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם
ד) מִיָּדָיו וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם וְכִמְלִיטָהּ מִן הַיָּם
ר"י שֶׁהֵיאָה רַב יוֹסֵף הוֹלֵךְ לְנֶמֶט
הַרְסוּהָ (ג) ב"ב מ"ז:

תורה אור השלם

- 1. גם אהבתכם גם שאאתם גם קנאתם כבר אברה וחקל אין להם עוד לעולם בכל אשר נעשה תורת השמיטה: קהלת טו
2. האויב תמו הורבות לצנח וערים נחשת אבר זכרם המות: תהלים טז

אמר ליה האויב כמו חרובם לללל. דמשמע א"פ שכבר תמו חרובם לללל ואין יפה להוסיף: אפי' רבי דעניו הוה. הכא לא נהוג עונותיהם יתירא דלמחר משום רבי מאיר ולא ראה לומר כהדיא אמר ר"מ: סיני עדיף. זמן ששנה משנה וצרייתא סדורין לו כנמינתן מהר סיני: וחד אמר עוקר הים. דחריף ומפולפל צמורה א"פ שאין משנה וצרייתא סדורין לו כל משניות וצרייתא סדורין לו כנמינתן מהר סיני אבל לא היה מפולפל כרצה: ויכל לזיכין למרי חטיא. כלומר רב סוף הוא מרי חטיא שמשנה וצרייתא סדורין לו מפי השמועה כנמינתן מהר סיני דמשנה וצרייתא אצוהין דהלכתא: אומנא לזיוסיה לא קרא. שלא ראה לנהוג שררה בעצמו כל אומן שהיה חולק לו רבה כבוד ואפי' מקין דם לא קרא אותו לביתו לפי שהיו נזיזין כל צרכו בביתו של רבה. והרמיה זיל פי' כי האויל שהשפיל רבי יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה הנהיג זכות ענותנותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחד מהם כל השנים שמלך רבה ואפי' אומן להקין דם לא קרא לביתו. והדין פירוש מסכתא לן: אבי ורבה ורב זירא ורבה בר מתנה הוו יתבו כהדרי וחו צריכי רישא. כלומר היו צריכין למנה ראש עליהם לאותה שעה כדי שישיגו להם ויסדר להם משניות וביחייתא והם יקשו לו והוא מתרץ ולפי שהיו כלם חכמים ונכונים ראים להיות ראשים ולא אחד מהם כפוף לחבירו ולא היה אפשר לאחד מהם לנקות את השני כדי שלא יתקנא בו שלישי או רביעי. לפיכך אמרו כל מאן דאמר מלתא ולא מפריח מהר רישא. אמר כל חד

בהן משיח פרק שלישי הוריות

יד. תוספות הרא"ש

לכניא שום אומן במוך זימו אלף כשהוא רוצה להקין דם (ב) היה האומן על לצימיה דרבה וסם היה מקיז. ואית דגרסי שלא רצה לנהוג שררות עצמו כל אומן שנים שמלך רבה כלומר שלא היה לו פנאי להקין עצמו אלף היה עוסק כל שעה צמורה לפני רבה: חזייה לאציי דגבס רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש: נחמני פסה. ואמור דרשא דמשמיה פסקו ליה רבנא. אציי קרו ליה נחמני (א) (ואיכא דלמרי דצלשון גנאי קרי ליה נחמני כלומר עדיין אמה תלמידו של רב נחמן): חריף ומקשה. מתוך פלפול יתירא דרזה ליה הוה מקשה ומתוך כל רצה בר ממנה לא הוה חריף כל כך אלף מתוך שהוה עושה ומעייני יפה יפה מסיק אליצא דהלכתא:

לא היה קרב אמר לו מי הם הללו שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים אמר ליה בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אבך אמר ליה וגם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אברה אמר ליה האויב תמו חרובות לצנח אמר ליה הני מלי היכא דאהנו מעשייהו רבנן לא אהנו מעשייהו הדר אתני ליה אמרו משום רבי מאיר אילו היה תמורה לא היה קרב אמר רבא אפילו רבי דענותא הוא תנא אמרו משום ר"מ אמר ר"מ לא אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר הרים עדיף סרב יוסף סיני רבה עוקר הרים שלחו לתמן אויה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף דאמר מר הכל צריכין למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה מלך רבה עשרין ותרתי שנין והדר מלך רב יוסף וכל שני דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא חליף אביי ורבא ורבי זירא ורבה בר מתנה הוו יתבו והוו צריכי רישא אמרו כל דאמר מלתא ולא מפריח להו רישא דכולהו איפריח דאביי לא איפריח חזייה סרבה לאביי דגבה רישא א"ל נחמני פתח ואימא איבעיא להו רבי זירא ורבה בר רב מתנה הי מנייהו עדיף רבי זירא חריף ומקשה ורבה בר רב מתנה מתון ומסיק מאי תיקו:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

מנייהו מלתא (רכל הוה) ונכולהו) אפרך ואילו דאביי לא אפרך חזיה רבא לאביי רגבה רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש והצחלת פנים מחמת דלא איפריח ליה מלתא אמר ליה נחמני פתח ואימא דרוש לקמן דמן שמיא ספקי לך רבותא. ופי' רב האי גאון ד(א) דאביי נחמני שמו ומפרשי' בכמה דוכתי בנמרא ונקטי' (בן ד) רבנן דבר אחיהו דרבה בר נחמני הוה ותלמידיו וכיון דהוה שמו נחמני כשם אבותיו דרבה לא הוה קרא לו בכל שנותיו נחמני בשם אבותיו אלא הוה קרא ליה אביי בלשון ארמי כאדם שקורא אבי וסליק ליה אביי. וכיון שהיה מן האבות והגדולה קרויה רבנן הכי עכ"ד זיל: איבעיא להו רבי זירא ורבה בר מתנה הי מנייהו עדיף. נפיק מיהא להיכי דמתמי כוונתו מצטרף עלמא לחד מנייהו ובעיא הי מנייהו עדיף. והשתא מפרש (מוה) (מדה) דלכל חד מנייהו. ר זירא חריף ומקשה מתוך פילפולא היה יודע להקשות ולתרוץ (מי לא) (מיזן) הוה ידע לאסוקי משמעתא אליבא דהלכתא ורבה בר מתנה מתון ומסיק כלומר לא היה מפולפל וחריף כיכ להקשות ולתרוץ מיד אלא שהוה ומעייני יפה עד דמסלקא ליה שמעתא אליבא דהלכתא מיא הי מנייהו עדיף וסלקא בתיקו:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

אפילו אומנא לביתו לא קרא. היבה מהמון עם הולכין לבית האומן להקין דם. והנכבדים קוראים לאומן ובא לביתו וכיכ השפיל עצמו שלא רצה לקרוא את האומן לביתו. ורב האי גאון פי' כי שלחו מהם סיני עדיף והשפיל רב יוסף עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה היה חולק לו רבה כבוד ואפי' מקין דם לא קרא אותו לביתו לפי שהיו נזיזין כל צרכו בביתו של רבה. והרמיה זיל פי' כי האויל שהשפיל רבי יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה הנהיג זכות ענותנותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחד מהם כל השנים שמלך רבה ואפי' אומן להקין דם לא קרא לביתו. והדין פירוש מסכתא לן: אבי ורבה ורב זירא ורבה בר מתנה הוו יתבו כהדרי וחו צריכי רישא. כלומר היו צריכין למנה ראש עליהם לאותה שעה כדי שישיגו להם ויסדר להם משניות וביחייתא והם יקשו לו והוא מתרץ ולפי שהיו כלם חכמים ונכונים ראים להיות ראשים ולא אחד מהם כפוף לחבירו ולא היה אפשר לאחד מהם לנקות את השני כדי שלא יתקנא בו שלישי או רביעי. לפיכך אמרו כל מאן דאמר מלתא ולא מפריח מהר רישא. אמר כל חד

6) ע"י צנחן ערך אפי.

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

* הדרן עלך מסכת הוריות והדרן עלך. דעתן עלך מסכת הוריות ודעתן עלך. לא נתנשי מינך מסכת הוריות ולא נתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמתנו בעולם הזה והתא עמנו לעולם הבא. * חנניא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויכי תחכמני מצותיך פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקדוק למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך פי גם חייתיני: ברוך אתה יי למדני חקיי: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים. אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שך והם עמלים ואינן מקבלים שך. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שערתיני לסיים מסכת הוריות בן תערוני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרעי זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. פי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבודי: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא. ולאחיא מתיא. ולאסקא לחיי עלמא. ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה. ולמקער פולחנא נוכראזא מארעא. ולאחבא פולחנא דשמאי לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצימח פרקנה ויקרב משיחיה: בחייכו וביומיכו ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן. והא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתחדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברבא וישירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון. ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די בארתא (קדישא) דדין ודי בכל אתר ואתר, והא להון ולכוון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני ריחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמאי וארעא ואמרו אמן: והא שלמא רבא מן שמאי וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל. ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

*]פ"י הוון על זה ומלל בס' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בס' זכות ח"א פ"ג
**]בסיומא וסוף תפלת הרמ"א ז"ל וכן בסוף י"ש"ש צ"כ מנוח רמזים על הזכרת שמות הללון: